

توحید

گلزار عشق

خیر اندیش

سرشناسه : خیراندیش، پوراندخت، ۱۳۲۰
 عنوان و نام پدید آور : توحید، گلزار عشق / خیراندیش
 مشخصات نشر : تهران، خانه تحول، ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری : ۲۴۸ ص.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۲۳۰-۴۹-۹
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : توحید (unity of God) Tawhid
 موضوع : توحید - جنبه های قرآنی
 موضوع : Tawhid (unity of God) - Quranic teaching
 موضوع : توحید - فلسفه
 موضوع : Tawhid (unity of God) - philosophy
 موضوع : خدا - قدرت لایتناهی - God - Omnipotence
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ ت ۹ / خ / ۴ / ۲۱۷ BP
 ده بند یوبی : ۲۹۷ / ۴۲
 شمار شابک شناسی ملی : ۴۴۷۳۳۱۷

نشرخانه تحول

گردآوری و تدوین : پوراندخت خیراندیش
 ویراستار : حجت الاسلام مرتضی بهرامی سودی
 صفحه آرایی : فخرالدین جلیلووند
 طراح جلد : حمیدرضا دانش
 نوبت چاپ : اول، ۱۳۹۵
 شمارگان : ۱۵۰۰ نسخه
 چاپ و صحافی : چاپخانه خزرمی، صحافی حمید
 قیمت : ۷۰۰۰ تومان
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۸۲۳۰-۴۹-۹
 تلفن مرکز پخش : ۰۲۱-۲۲۱۹۶۴۴۲
 آدرس سایت : www.kht.ir
 پست الکترونیک : nashr@kht.ir

فهرست مطالب

۱۱	پیش‌گفتار
۱۹	اراده خداوند
۲۰	توحید و خداوند الهی
۲۲	رابطه توحید با قانون : آیت
۳۱	مراحل زندگی بشر
۳۳	مسئله جبر و تفویض
۳۴	هدایت و ضلالت از سوی خدا
۳۵	رابطه تشريع و اراده خدا
۴۰	نهی جبر و تفویض
۴۱	تفویض امر به رسول خدا (صلی الله علیه و آله)
۴۵	مقدّرات الهی
۴۵	امر مولوی و امر ارشادی
۴۸	مسئله قضا و قدر
۵۴	رابطه قضا و قدر با مالکیت خداوند

- ۵۶ تقد دیدگاه تقویض
- ۵۸ استطاعت (توانایی)
- ۵۹ احادیثی در نفی جبر و تقویض
- ۶۳ دعا، سببی باطنی
- ۶۵ سن ظن به خدا
- ۶۹ مسئله شفاء
- ۷۲ شفاء چیست؟
- ۷۵ شفاعت از چه انسان صادر می‌شود؟
- ۷۶ قسم اول شفاعت
- ۷۸ قسم دوم شفاعت
- ۷۸ توحید، مبنای نظری شفاعت
- ۸۱ نسبت افعال ما با اراده خداوند
- ۸۹ رابطه خدا با اسباب طبیعی
- ۹۱ ثمره نگاه توحیدی
- ۹۵ بررسی چند آیه در باب توحید
- ۹۵ توحید عملی و توکل
- ۹۹ توحید همراه با بصیرت
- ۱۰۰ اگر خدا بخواهد
- ۱۰۳ هر چه خدا بخواهد، می‌شود
- ۱۰۷ توحید و شرک

۱. توحید و شرک در مقام ذات ۱۰۷
۲. توحید و شرک در مقام صفات ۱۰۷
۳. توحید و شرک در مقام افعال ۱۰۹
- عوامل رسیدن به توحید ناب ۱۱۰
- الف - ترس از خدا ۱۱۰
- ب - امید به خدا ۱۱۱
- ج - پرهیز از شرک پنهان ۱۱۲
- د - تکل ۱۱۲
- ه - تسلیم ۱۱۳
۴. توحید و شرک در اشیاء ۱۱۳
۵. توحید و محبت ۱۱۴
- توحید و امتحانات الهی ۱۱۵
- امتحان الهی و مراتب ایمان ۱۱۸
- نتیجه ابتلای مؤمن ۱۱۹
- علم، اراده، مشیت خداوند ۱۲۱
- توضیح ۱۲۲
- علت خلق ۱۲۴
- استقلال یا عدم استقلال موجودات؛ آیا موجودات اثر مستقل دارند؟ ۱۳۰
- وهمود ۱۳۵
- تذکری جهت تأکید ۱۳۹

- ۱۴۰..... پاسخ به یک اشکال
- ۱۴۵..... سعادت و شقاوت
- ۱۴۷..... رابطه اختلاف سرشت‌ها با سعادت
- ۱۵۰..... چند روایت درباره خوش‌بختی و بدبختی
- ۱۵۲..... نظر
- ۱۵۴..... نقش پیام‌ها در کمال آدمی
- ۱۵۷..... روایاتی در باب توحید
- ۱۶۵..... پاسخ به پرسش‌ها، سوال
- ۱۶۶..... نخستین آفریده
- ۱۷۱..... عرضه عقاید
- ۱۷۵..... تفسیر «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ»
- ۱۷۷..... معنای توحید و عدل نسبت به خدا
- ۱۷۸..... خداوند تبارک و تعالی چیز است اما جسم و صورت نیست
- ۱۷۸..... معنای وجه خدا
- ۱۸۱..... معنای آیت الكرسی
- ۱۸۲..... نکاتی از علامه طباطبایی
- ۱۸۶..... نکاتی از شیخ صدوق
- ۱۸۷..... عوالم
- ۱۸۹..... صفات خدا
- ۱۸۹..... قدرت خدا

۱۹۱	علم خداوند
۱۹۳	رؤیت خدا
۱۹۵	وجه الله
۱۹۶	دمیدن روح خدا در انسان
۱۹۹	قرآن چیست؟
۲۰۱	موسی «بسم الله الرحمن الرحیم»
۲۰۳	تفسیر حروف اذان و اقامه
۲۰۷	هدایت گمراه، توفیق و بی توفیقی
۲۱۱	کمترین اندازه معرفت خدا
۲۱۳	خدا جز به خودش شناخته نمی شود
۲۱۴	معنای سبحان الله
۲۱۴	معنای اول و آخر
۲۱۷	بدء
۲۲۰	نمونه ای از بدء
۲۲۱	مشیت و اراده
۲۲۲	احادیثی درباره قضا و قدر
۲۲۶	خیر مؤمن
۲۲۷	توضیحاتی درباره قضا و قدر
۲۳۰	سلسله اسباب و علل
۲۳۴	موحد واقعی

۲۳۷	خطبه‌ای از امیرالمؤمنین (علیه السلام)
۲۳۹	سخن پایانی
۲۴۱	معانی لغات
۲۴۴	فهرست منابع

www.ketab.ir

پیش گفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

وَالَّذِينَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَبْصُرُ

أَعْيُنَهُمْ وَهُمْ لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْهِ

[همه آنها را می بیند؟]

عالم محضر خدا است

خدای را سپاس که انسان را خلیفه و تجلی گاه انوار مال و جلال خویش قرار داد و با عنایت ویژه، قرآن و سنت را فرا راه بیابان حیرت مقدر فرمود تا راه را از چاه، و سعادت را از ضلالت و سقایت تشخیص دهند، و لشکریان عقل و شیطان را به سوی ایشان گسیل داشت تا یکی از این دو را انتخاب کنند؛ یا زمین گیری و وابستگی به سرای فریب و غرور، و یا حرکت به سوی نور مطلق و وابسته نبودن به هر آنچه غیر او است. و عقل و وحی را سرمایه این انتخاب قرار داد. چنین است که فرمود:

﴿إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا﴾^۱

ما راه را بدو نمودیم؛ یا سپاس گزار خواهد بود و یا ناسپاس.

محبوب و معبود، به انسان فهماند که سرآغاز و سرانجام زندگی ات، همه از من است؛ از من آمدی و به من باز می گردی: ﴿إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ﴾^۲ نکند در باتلاق زندگی، فریب شهوات زودگذر را بخوری و بپوی و نابود شوی و ضلالت را بر هدایت برگزینی! تو مسافر راه عشقی. فرودگاه تبه‌بخت است یا جهنم؟ قُرب من یا دوری از من؟

از زمانیکه حضرت امام خمینی (ره) قدم مبارکش را در ایران عزیز گذاشت و به سربق الهی مردم را از قید ستم و اسارت جهان‌خواران نجات داد و برای مردم شرف ایران‌داری حاصل شد، رایحهٔ نفحاتِ توحید را برای مستعدان و عشاقِ راه عشق به ارمغان آورد.

با شروع جنگی که بر ملت عزیز ایران اسلامی تحمیل شد، چشم‌های دل را گشودیم و دریافتیم که یگانه پروردگار عالم، نظر لطفی ویژه بر کشور جناب سلمان فارسی (ره) دارد و شاید امت خمینی کبیر (ره) در ایران، مصداق این آیه باشند که فرمود:

﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ﴾^۳

هرگاه سرپیچی کنید، خداوند گروه دیگری را جای شما خواهد آورد. پس آن‌ها مانند شما نخواهند بود.

پس از نزول این آیه، جمعی از اصحاب رسول خدا (صلی الله علیه و آله) عرض کردند: «گروهی که خداوند در این آیه به آن‌ها اشاره فرموده،

۱. سورهٔ انسان، آیه ۳.

۲. سورهٔ بقره، آیه ۱۵۶.

۳. سورهٔ محمد، آیه ۳۸.

چه کسانی هستند؟». در این هنگام، جناب سلمان (ره) نزدیک پیامبر (صلی الله علیه و آله) نشسته بود. پیامبر (ص) دست بر شانه او زدند و فرمودند: «منظور، این مرد و قوم او هستند. سوگند به آن کس که جانم به دست او است، اگر ایمان به ستاره ثریا بسته شده باشد، گروهی از مردان فارس آن را به چنگ می آورند».^۱

این حقیر نیز در چنین فضایی، ندای توحید و عطر جان فرای یگانگی خدا را چنان در قلبم احساس کردم که گویی از خوابی عمیق بیدار شدم و با روی روان و مستی و دل سپردگی همان. انگار صدای سروش غیبی را به وضوح شنیدم که می فرمود: «به گوش باشید ای لب تشنگان راه حقیقت که: لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ».

آری، چنین بود که روز به روز رایحه توحید، بیش تر دلم را نوازش می داد و چشم های دل را بگشاید. دریافتم که در عالم فقط یک اراده مستقل سلطنت دارد و اراده های دیگر تحت کنترل و تسلط وجود مبارک باری تعالی قرار دارند و نیز دریافتم که اسماء و صفات و افعال، همه تجلی وجود مقدس و مطلق خداوندند. این همه موجودات، ظلّ الله و سایه وجود خداوند هستند و هر چه دارند از او است و او مالک همه هستی است.

در این وادی، طی هشت سال دفاع مقدس که نابخردان بر این عزیز تحمیل کردند، حضرت امام (ره) با همه سختی های جنگ، فرمودند: «جنگ رحمت است». پروانه های عاشق، عشق را دریافتند و به سوی معبود و معشوق حقیقی بال گشودند و پرواز آغاز کردند و سعادت ابدی را

۱. قرآن کریم و شرح آیات منتخب، ترجمه آیت الله مکارم شیرازی، ص ۵۱۰.

نشانه گرفتند و به لطف و اذن و عنایت پروردگارِ عالم، سرمشقی شدند برای آنانی که به جای ماندن و پوسیدن و زمین گیر شدن، رفتن و سوختن و به وصال رسیدن را انتخاب کردند: ﴿وَالَيْهِ رَاجِعُونَ﴾.

اُمّتِ بصیر و مسافرانِ راه عشق، دیگر آرام نگرفتند و با آرامشِ کامل، در کشتیِ نجاتِ امامِ زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) که در حالِ حاضر به دست مبارک نایب ایشان حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (دامت بقاءه) هدایت می‌شود، راه امام خمینی عزیز (ره)، این ابرمرد تاریخ را ادامه می‌دهند و پیوسته مشق عشق می‌کنند.

وقتی این میر تو نید را باور کردم، دریافتم از کجا آمده‌ایم؟ برای چه منظوری؟ و به کج خداییم رفت؟ که معبود فرمود:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾^۱

من جن و انس را نیافریدم جز برای این که [مرا] عبادت کنند [و از این راه تکامل یابند و به من نزدیک شوند].

و درک این مهم، جز با عنایت از تاجیه خداوند عزیز مقدر نبود. داستانِ عشق و توحید را از کوچکی از زبان سادزانِ موختیم که در گوشمان می‌خواندند: «یکی بود، یکی نبود. غیر از خدا هیچ کس نبود». و پیام توحید این بود که: ای انسانِ برگزیده بین همه موجوداتِ ربی اشرف مخلوق خدا! باور داشته باش که خداوند تو را می‌بیند و از آشکار و پنهان تو آگاهی دارد. شک نکن که خدای عادل مهربان، اعمالت را با سنگ ترازوی تقصّلات خویش وزن می‌فرماید. مهربانی‌ها و حلم و صبوری و گذشت او و محبّتی که به تو دارد، پرده بر اعمالت می‌کشد تا کسی تو را

درست نشناسد. او غفار الذَّنوب است و با این حال، پیوسته در کمین تو است. تو یک قدم بردار، او صد قدم برمی دارد تا تو را به دام خود بکشد. ﴿إِنَّ رَبَّكَ لِبِالْمِرْصَادِ﴾^۱ نکند در روز حسرت،^۲ روزی که سرانجام خواهد آمد، با خود زمزمه کنی: ﴿يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا﴾^۳.

او خود، خواسته راه را به تو بنمایاند و اسباب آن را نیز فراهم ساخته است، چنان که فرمود:

﴿تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا﴾^۴

پرستش، [و خجسته] است کسی که بر بنده خود، فرقان [= کتاب جدا کننده حق از باطل] را نازل فرمود، تا برای جهانیان هشدار دهنده باشد.

﴿كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ﴾^۵

همچنان که در میان شما رسولی از خودتان فرستادیم تا برای شما آیات ما را بخواند و تزکیه‌تان کند - کتاب و حکمت را به شما بیاموزد.

با مطالعه کتاب ارزشمند قرآن و کتاب بهادری چهل حدیث و طلب و اراده به قلم حضرت امام خمینی (ره)، توحید به قلم شیخ صدوق (ره)، گناهان کبیره به قلم شهید مظلوم حضرت آیت الله العظمی بروجردی (ره) و فرازی

۱. سوره فجر، آیه ۱۴.

۲. سوره مريم، آیه ۳۹: ﴿وَأَلْزَمَهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ قُضِيَ الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ و آنان را از روز حسرت بیم ده، آن گاه که داوری انجام گیرد، و حال آن که آن‌ها [اکنون] در غفلت‌اند و سرِ ایمان آوردن ندارند.

۳. سوره نبأ، آیه ۴۰.

۴. سوره فرقان، آیه ۱.

۵. سوره بقره، آیه ۱۵۱.

از دعای ابوحمره ثمالی، فرازی از نماز غفیله و داستان حضرت یونس (علیه السلام) نکات و آیات توحیدی انتخاب و گردآوری شد تا تقدیم لب تشنگانی گردد که در جست و جوی این راز و رمز هستی‌اند. تفسیر شریف المیزان از حضرت علامه طباطبایی (ره) و نیز قرآن حکیم با ترجمه و شرح آیات منتخب از حضرت آیت الله مکارم شیرازی (دامت بقائه)، منابع هستند که جهت ترجمه و تفسیر آیات در این مجموعه مورد استفاده قرار گرفته‌اند.^۱

باشد که همتی در دریای زلال توحید، هم خود را و هم خدای یگانه را بیابیم و لذت بریز موحد شدن را - اگر خداوند بخواهد - بچشم و زندگی را در هر سال بپسند و زیبا دریابیم و وجود ناقابل خود را آماده دیدار جمال محبوب نمایم با قول جناب حافظ شیرازی:

این جان عاریت که به حاکم سپرده دوست
روزی رخصت بینم و تسلیم وی کنم

خداوند! تو را سپاس بی‌پایان می‌گیریم که دست حمایت خود را بر سرم کشیدی و توفیق عنایت فرمودی که این سخن عشق را به تحریر در آورم تا شاید گوشه‌ای از مفهوم واقعی «لا اله الا الله» را با بهره‌مندی از کلام بزرگان موحد، به تفسیر کشم. تو را شکر که به قلم و عنایت عنایت فرمودی که وظیفه سنگین خود را مکتوب نماید، تو خود نیز به قلم قسم یاد کرده‌ای و فرمودی: ﴿ن وَالْقَلَمَ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾.^۲

خداوند! خوب می‌دانم که قلم به لطف و حمایت تو بود که این

۱. در مواردی که ترجمه آیات در مرحله ویرایش افزوده شده، غالباً از ترجمه قرآن به قلم زنده یاد محمد مهدی فولادوند استفاده شده است. (ویراستار)

۲. سوره قلم، آیه ۱: «سوگند به قلم و آنچه می‌نویسند».

مجموعه را مکتوب نمود و توفیقی بود بس بزرگ که شامل این حقیر ناچیز فرمودی. رضا و خشنودی تو را ای پروردگار عالم، تمنا دارم.

این مجموعه را به آقا امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)، دو ابرمرد تاریخ معاصر اسلام و احیاگران انسان‌های تشنه توحید (به اذن الله) حضرت آیت الله العظمی امام خمینی (ره) و حضرت آیت الله العظمی امام خامنه‌ای (دامت بقائه)، نمایان بر حق آقا امام زمان (عجل الله فرجه) تقدیم می‌دارم و نیز دیگر بزرگانی که در این مسیر، از خرمن معرفتشان تیشه برداشته‌ام، به ویژه حضرات آیات عظام شیخ صدوق، علامه طباطبائی، شهید دستغیب - که رحمت خدا بر آنان باد - و حضرت آیت الله مکارم شیرازی.

با تشکر فراوان از - جنت الاسلام مرتضی بهرامی خشنودی که در ویراستاری این کتاب شریف شایسته و شکرگزار وجود مبارکشان هستم و نیز از فرزند عزیزم آقای شمسین فداوند که در به ثمر رساندن این کتاب، حقیر را همراهی نمودند.

خبراندیش

ن ۱۴۳۷ قمری